

בתי המשפט

ע"א 9357/06		בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים	
		כב' השופט יהונתן עדיאל - אב"ד	בפני:
		כב' השופטת מרים מזרחי	
		כב' השופט נ'עם סולברג	

בעניין:

אמיד יעל

ע"י ב"כ עו"ד מירון קין

המערערת

נגד

1. ע.פ.ר.א. הפקות בע"מ (מועדון "האומן"
17)2. מגדל חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד חיים קליר ואח'המשיבותפסק דין

1. בפנינו ערעור על פסק דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט ר' שטראוס), אשר דחה תביעת פיצויים שהגישה המערערת נגד המשיבות.
  2. במועד התאונה הפעילה המשיבה 1 (להלן – המשיבה) מועדון המכונה "האומן 17" באזור תלפיות בירושלים (להלן – המועדון). במועדון קיימת רחבת ריקודים רחבת ידיים ובמרכזו במה המשמשת אף היא לריקודים. במת הריקודים הייתה מוגבהת מהמשטח של רחבת הריקודים וניתן היה לעלות עליה באמצעות גרמי מדרגות המצויים בשני צידיה (להלן – הבמה). הצדדים נחלקו בשאלה, מה היה גובה הבמה מעל רחבת הריקודים. המערערת טענה כי גובה הבמה היה כשני מטרים, בעוד שלטענת מנהל המשיבה, הגובה היה כ- מטר אחד (עדותו של מר ראובן לובלין, בעמ' 16).
  3. במועד התאונה התארכה המערערת במסיבה שקוימה במועדון. כפי שקבע בית המשפט קמא בפסק דינו, לא היה זה ביקורה הראשון של המערערת במועדון. היא ביקרה בו עוד קודם ליום האירוע פעמיים כאורחת לשם בילוי וכ-3-4 פעמים בתקופה הסמוכה לפני האירוע אז עזרה לחברתה אשר עסקה בעיצוב המקום. תחילה היא רקדה על המשטח התחתון של רחבת הריקודים ולאחר מכן עלתה לבמה. בשלב מסוים החליטה המערערת, בשל צפיפות הרוקדים על הבמה, לחזור אל הרחבה התחתונה. כששמה פעמיה לעבר המדרגות על מנת לרדת מהבמה, נדחפה המערערת על-ידי מי מהרוקדים סביבה, החליקה, נפלה מהבמה אל ריצפת המועדון וכתוצאה מכך נפצעה בגבה. בגין תאונה זו והנזקים שנגרמו לה, לטענתה, בעקבותיה, הגישה המערערת תביעתה בפני בית המשפט קמא.
  4. בית המשפט קמא דחה את התביעה. בפסק הדין נקבע, כי אף שהמשיבה חבה חובת זהירות מושגית כלפי המערערת, היא לא חבה כלפיה חובת זהירות קונקרטיית. זאת, משום שחובת זהירות קונקרטיית אינה קמה במקום שבו מדובר בסיכונים "טבעיים ורגילים לפעילות האנושית המקובלת" (ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש ואח', פ"ד לז(1) 113, 126).
- מסקנה זו ביסס בית המשפט על כך שבמקרה זה מדובר היה:

"במועדון המיועד לחפצי הבילוי והריקודים, הרוקדים גדשו בצפיפות הן את רחבת הריקודים והן את הבמה המוגבהת המיועדת אף היא לריקודים. האפשרות להחליק ולצנוח מעל הבמה הגדושה ברוקדים בצפיפות רבה היא לדידם של הרוקדים במקום – לרבות התובעת, אישה בוגרת, אשר הכירה את המקום היטב ... – בבחינת סכנה שכל אחד מהם יכול לצפותה ומשבחר לעלות ולרקוד על הבמה באותם תנאים הרי לדידו מדובר בסיכון סביר פועל יוצא מאופי המקום והפעילות הרוחשת בו".

אשר לפרטי ההתרשלות שייחסה המערערת למשיבה, ציין בית המשפט קמא בפסק דינו, כי מכל פרטי הרשלנות אותם ייחסה המערערת למשיבה, בכלל זה, העדר תאורה מספקת, העדר מעקה בטיחות סביב הבמה, העדר אריחים מונעי החלקה, אי-דאגה לניקיון הבמה, אי-מניעת התקהלות על הבמה, אי-סימון שולי הבמה בשלטי אזהרה, הימנעות מאזהרת אורחי המועדון מפני הסכנה שבשימוש בבמה, העדר סדרנים "אשר ימנעו נפילת הנוכחים" מהבמה, הפעלת המועדון ללא היתר ובניית במה בלא היתר, לא הוכח כדבעי דבר, פרט לעובדה שסביב הבמה לא היה מעקה. פרט לעדות המערערת אשר תארה את המקום ואירוע הנפילה, לא הובאה בפני בית המשפט כל עדות מקצועית או ראיה אחרת באשר למקובל במועדונים או במקומות בילוי מסוג זה, לא הוכח קיומו של תקן בטיחות ואף לא הוצגו ראיות בדוקות אחרות על נתוני המקום, בכלל זה גובה הבמה, החומר ממנה עשויה רצפתה, מספר האנשים אשר סביר שישהו במקום בשעת פעילות ומספר האנשים אשר נכחו בפועל במועד אירוע התאונה.

לאור כל אלה דחה בית משפט השלום את התביעה.

למקרה שיצאה שגגה מתחת ידו בנושא החבות, דן בית המשפט קמא גם בנושא הנזק. בעניין זה נקבע, על-פי חוות-דעתו של האורטופד המומחה מטעם המשיבות אותה העדיף בית המשפט קמא על פני חוות הדעת של המומחה מטעם המערערת, כי נכותה של המערערת עקב התאונה עומדת על שיעור של 5% בעקבות שבר שסבלה בחלק הקדמי העליון של חוליה גבית L1. בראש הנזק של כאב וסבל נקבע פיצוי של 40,000 ₪. לעניין התביעה בגין פגיעה בכושר ההשתכרות, ציין בית המשפט קמא כי לא הוצג בפניו כל נתון שהוא אודות עבודתה והשתכרותה של המערערת לפני התאונה או לאחריה, והמערערת הסתפקה באמירות כלליות, לפיהן בשל מגבלותיה אין היא מסוגלת לעסוק בפיסול, ועל-כן נאלצה לעבור לתחומי אמנות אחרים. לאור זאת, הועמד הפסד השתכרותה של המערערת עקב התאונה בעבר, על-פי אמדן, על סכום של 4,000 ₪, ובעתיד – על סכום גלובלי של 100,000 ₪. כן נקבע פיצוי בגין עזרת הזולת לעבר ולעתיד בסכום של 32,000 ₪ והוצאות רפואיות ונסיעות בסכום של 5,000 ₪. המערערת אף חויבה בהוצאות ושכ"ט עו"ד של המשיבות בסכום של 7,000 ₪ בצירוף מע"מ.

5. ב"כ המערערת טוען בערעורו כי בנסיבות העניין, כשהמשטח ששימש לריקודים היה משטח מוגבה שגובהו 180 עד 200 ס"מ שלא צויד במעקה ו/או באמצעי סביר אחר למניעת נפילת האורחים, מדובר בסיכון מוכר וידוע שכל אדם סביר יכול וצריך היה לצפותו ולשם הוכחתו לא נדרשה חוות-דעת מומחה. המערערת חולקת גם על סכום הנזק שנפסק לה. לטענתה, לא הייתה סיבה להעדיף את חוות-דעתו של המומחה הרפואי מטעם המשיבות ועל בית המשפט קמא היה לקבוע את נכותה בשיעור של 10-15 אחוז לצמיתות, כמפורט בחוות-דעתו של המומחה מטעמה, ולפסוק את הפיצוי בהתאם. ב"כ המערערת מלין גם על שכר הטרחה שנקבע (בכפוף לדחיית התביעה בגין נושא החבות) בשיעור של 13% ולא בשיעור של 20% כמקובל.

6. המשיבות תומכות, כצפוי, בפסק דינו של בית המשפט קמא, על ממצאיו ומסקנותיו, למעט בנושא הנזק בו נקבע, לדעתן, סכום גבוה יתר על המידה. בטיעוניהם לפנינו הדגיש ב"כ המשיבות שהמערערת הייתה מעורבת בעיצוב הבמה לקראת המסיבה בה דובר, ומשכך האחריות לפגם שנפל, אם נפל, בעיצוב הבמה חל עליה בלבד.

7. דינו של הערעור בנושא החבות להתקבל. אף שמקובלת עלינו דעתו של בית המשפט קמא, כי ניתן וראוי היה להוכיח את האחריות בצורה יסודית ומעמיקה יותר, אנו סבורים שגם הראיות שהוצגו, חרף דלותן, מבססות מסקנה ברורה בדבר התרשלות המשיבה אשר גרמה לנפילתה של המערערת. אף שגובה הבמה לא הוכח די הצורך, גם המשיבות אינן חולקות על כך שגובה הבמה מעל משטח הריקודים עמד על מטר אחד. על פי התמונות שהוצגו בפני בית המשפט קמא דומה שהבמה הייתה גבוהה אף יותר, אולם לצורך העניין אנו מוכנים להניח, כשיטתן של המשיבות, כי מדובר בגובה של מטר אחד. גם כך, הצבתו של משטח ריקודים בגובה זה ללא מעקה או אמצעי גידור אחרים יצרה סיכון ברור לנפילת האורחים הרוקדים על המשטח. המשיבה הייתה יכולה מלכתחילה להימנע מהצבת במה בגובה זה, ואם ראתה לנכון להציב במה כזאת היה עליה, למצער, להתקין סביב הבמה מעקה או גידור שימנע את הנפילה. אמנם, מקובלת עלינו דעתו של בית המשפט קמא שגם המערערת הייתה יכולה להבחין בסיכון זה. אולם בנסיבות העניין, כאשר מדובר באורחי המועדון המבילים במקום טבעי הדבר ששימת ליבם של אלו תהא נתונה לריקודים ולבילויים, שלצורך כך הם באו למקום, ולא לבחינת הסיכונים הטמונים במתקני המועדון. בכל מקרה, אפילו חל על המערערת אשם תורם לאירוע התאונה, בכך בלבד אין כדי לשלול את התרשלותה של המשיבה אשר אפשרה הצבתו של מתקן כזה הטומן בחובו סכנה ברורה של נפילה בתחומי עסקה.

8. ב"כ המשיבות טוען שדינה של המערערת אינו כדין מבקר "סתם" במועדון, שכן המערערת הייתה אחראית מתוקף תפקידה לעיצוב הבמה. הוא סומך טיעון זה על עדותו של מר לובלין שהיה הבעלים והמנהל של המועדון. טענה זו אינה מקובלת עלינו. ראשית, הבמה הוצבה במקום עוד הרבה קודם למסיבה זו, וגם אליבא המשיבות תרומתה של המערערת לגובה הבמה מוגבלת להגבהה הנוספת של הבמה ב-20 ס"מ (מ-80 ס"מ ל-100 ס"מ). שנית, אף שמר לובלין טען בתצהירו שהמערערת הייתה זו שיצרה את הסיכון כאשר דאגה להעמיד על הבמה מיטה, מחקירתו הנגדית עולה שגרסתו בעניין זה מבוססת, במידה רבה, על השערות ומסקנות ולא על ידיעה מכלי ראשון (עמ' 16 ש' 23 - עמ' 17 ש' 16). שלישית ועיקר, כל שנקבע על ידי בית המשפט קמא בעניין מעורבותה של המערערת בעיצוב המועדון היה שהיא ביקרה במקום כ-3-4 פעמים בתקופה הסמוכה לאירוע, שאז עזרה לחברתה אשר עסקה בעיצוב המקום. אין בפסק הדין כל ממצא עובדתי לפיו המערערת אכן עסקה בעיצוב הבמה.

בהתחשב בכלל הנסיבות אנו סבורים שיש להעמיד את האשם התורם של המערערת לאירוע התאונה על 20%.

9. אשר לנזק, אנו סבורים שהממצאים העובדתיים והמסקנות המשפטיות שבפסק הדין מעוגנים היטב בחומר הראיות שהוצג בפני בית המשפט קמא, ואין עילה להתערבותנו בהערכת הנזק כפי שנעשתה בפסק הדין.

10. התביעה הוגשה גם נגד המשיבה 2 לה יוחסה בכתב התביעה אחריות כמבטחת של המשיבה 1 (סעיף 6 לכתב התביעה), טענה שהוכחה על ידי המשיבות (סעיף 4 לכתב ההגנה). בפנינו הצדדים לא טענו לעניין זה. העיון בתיק בית משפט השלום מלמד שגם בפניו לא הוצגו ראיות ולא הועלו טענות בעניינה של המשיבה 2. בנסיבות אלו אין מקום להטיל אחריות על משיבה זו.

11. התוצאה היא שהערעור מתקבל במובן זה, שפסק דינו של בית המשפט קמא ישונה, באופן שהמשיבה 1 תחויב לשלם למערערת 80% מסכומי הנזק שנגרמו לה עקב התאונה כפי שנקבעו בפסק דינו של בית המשפט קמא. חיובה של המערערת בהוצאות ושכ"ט עו"ד כפי שנעשה בפסק דינו של בית המשפט קמא יבוטל. באשר למשיבה 2 – הערעור נדחה.

המשיבה 1 תשא בהוצאותיה של המערערת בהליך שקוים בפני בית משפט השלום וכן בשכ"ט עו"ד כפי שנקבע (למקרה וההחלטה בנושא החבות תשונה בערעור) על ידי בית המשפט קמא)

13%). בנוסף תשא המשיבה 1 בשכ"ט עו"ד של המערערת בערעור בסכום של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ.

ניתן היום, ג' בשבט תשס"ז (22 בינואר 2007), בהעדר הצדדים.
המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

נעם סולברג, שופט

מרים מזרחי, שופטת

י' עדיאל, שופט